

Centaureae novae et rarae Romaniae.

Auctore: J. Prodan (Zombor).

Centaurea Jankae BRANDZA. In declivibus graminosis aridisque inter marginem silvae Babadagensis et pagum Gavgagia.

Centaurea Porcii. PRODAN.

C. Jankae BRANDZA × *stereophylla* BESS.

Pereennis. Caulis erectus vel procumbens, angulatus, scaber, sparsim arachnoideo-tomentosus, a basi vel infra medium in ramos rigidos divisus, multiceps. Folia basalia et caulina inferiora petiolata, superiora sessilia; omnia carnosa, rigidula, pinnata vel bipinnatisecta, ad apicem paulum dilatata, segmentis linearibus acutis cartilagineo-mucronatis. Folia omnia viridia, ad marginem et in lamina utraque setulis minimis densis aspera. Capitula ovato-subglobosa, ca. 16—18 mm. longa et 12—14 mm. lata. Squamae anthodii pallide virides, inconspicue striatae, appendicibus non obtectae. Appendicibus squamarum exteriorum et mediarum membranaceis, acuminato — triangularibus, bruneis, margine regulariter laxeque pectinato-ciliatis, ciliis albis inferioribus confluentibus, in marginem scariosam pellucidam decurrentes. Membrana appendicum in seriebus squamarum interioribus magis aucta sed ea *C. Jankae* semper minor est. Appendices squamarum intimarum orbiculares, margine parum lacerae. Corollae rubro-lilacinae, marginales paullum radiantes. Achenia?

Habitat in Romania in regione septentrionali Dobrogeae. In declivibus graminosis aridisque inter marginem silvae Babadagensis et pagum Gavgagia (Kaugagia, Kaukadzi). Legi inter parentes die 25. Julio a. 1911.

In memoriam divi FLORIANI PORCII dicavi.

Termete, szárnyasan hasadozott és szálás levélszeletei, valamint a külső és középső pikkelyek szélét övező fehér és átlátszó hártya, továbbá a belső pikkelyek növekedő átlátszó hártyája a *C. Jankae*t juttatják eszünkbe.

A fészkek nagysága, a fészkek pikkelyek függelékének megnyújtott 3-szögű alakja, rövid tövises végződése, laza fésűsen ciliás széle a *C. stereophylla*-tól ered.

Im Wuchse, den fiederig geteilten schmalzipfligen Blättern und in der weissen, durchsichtigen Membran, welche die äusseren und mittleren Köpfchenschuppen umrandet, endlich in der an den inneren Schuppen an Grösse zunehmenden Membran der *C. Jankae* ähnlich; doch stammt die Kleinheit der Köpfchen, die verlängert-dreieckige Form der Schuppenanhängsel, ihre kurze Stachelspitze, sowie die schüttereren, kämmig gestellten Cilien ihrer Ränder von *C. stereophylla*.

Centaurea Mihaliki PRODAN.*C. Jankae* BRANDZA × *orientalis* L.

Perennis. Caulis erectus, angulatus, sulcatus, scaber, a medio in ramos paucos simpliciter divisus. Folia basalia et caulina inferiora petiolata. superiora sessilia, folia omnia pinnata vel bipinnatisecta, segmentis linearibus acutis cartilagineo-mucronatis; integris. Folia viridia, ad marginem et in lamina utraque setulis minimis densis aspera. Capitula ovato-globosa. cca 20 mm. longa et lata. Squamae anthodii pallide virides, appendicibus non obiectae. Membrana appendicum exteriorum et mediarum semilunaris, pellucida, pectinato-ciliata, vel plus minusve regulariter fimbriata ciliis longis albis ad basim confluentibus, terminali paulo validiore. Appendices squamarum intimarum pellucidae orbiculares, margine lacerae. Corollae sulfureae, sordido-sulfureae, vel ad colorem lilacinum vergentes; marginales modice radiantes. Achenia 4 mm. longa, fusca, pilosula, umbilico barbata, papposa. Pappus albidus fructui fere aequilongus.

Habitat in Romania, in regione septentrionali Dobrogeae. In declivibus graminosis aridisque inter marginem silvae Babadagensis et pagum Gavgagia (Kaugagia, Kaukadzi). Legi inter parentes die 25. Julio. a. 1911. In honorem am. prof. STEFANI MIHALIK dicata.

Termete, a kétszeresen szárnyalt alsó levelek és ezeknek szálas szeletei, valamint a fészekpikkelyek átlátszó fehér félhold alakú széles hártájja a *C. Jankae*-tól származik.

A fészek nagysága és alakja, a fészekpikkelyek hártájának fészesen rongyolt vagy ciliás széle, valamint a virágok kén-sárga, néha szennyessárga színe a *C. orientalis*-tól ered. *C. Jankae*-hoz közelebb eső alakoknál a virág színe violába hajló.

Die Pflanze hat den Wuchs die doppelt fiederschnittigen unteren Blätter, die schmalen Blättzipfel sowie die breiten, halbmondförmigen, weissen, durchsichtigen häutigen Anhängsel der Köpfchenschuppen der *C. Jankae*; dem Einfluss der *C. orientalis* verdankt sie die Dimension und Form der Köpfchen, den wimperig oder kämmig zerschlitzen Rand der Schuppenanhängsel und die gelbe, manchmal schmutzig gelbe Farbe der Corollen. Die der *C. Jankae* sich mehr nähernden Formen haben Corollen, welche mehr in das Lilafarbige spielen.

C. iberica TREV. Prope pagum Medjidie.

C. iberica TREV. f. *albiflora* PRODAN. In collibus prope pag. Medjidie.

C. solstitialis L. f. *intermedia* GUGL. Babadag, Bacău, Vêrciorova.

C. solstitialis L. f. *Adami* (W.). Ibidem.

Centaurea salomitana VIS. In regione septentrionali Dobrogeae.

***Centaurea Chetiani* PRODAN.**

C. salomitana VIS. × et forma *C. spinulosae* ROCH. ad *C. Fritschii* HAYEK vergens.

Perennis. Caulis erectus, strictus 1·2 m. altus. angulato-sulcatus, scaber, a medio in ramos divisus. Folia basalia et caulina inferiora petiolata, pinnata vel saepe interrupte pinnatisecta, segmentis lanceolatis dentatis vel pinnatifidis, cartilagineo-mucronatis, caulina media et superiora pinnatisecta, segmentis lanceolatis dentatis, lobo terminali longe producto, superiora minus partita. Folia omnia paulum pallide-viridia, rigida, ad marginem et lamina utraque scabra. Capitula ovato-globosa, ca. 20 mm. longa et lata. Squamae involucri latae et magnae pallide virides, appendicibus fere omnino obiectae. Appendices squamarum intimarum scariosae, orbiculares, pectinato-fimbriatae, fimbriis aureis, mediarum et exteriorum acuto-triangulares, pectinato-fimbriatae fimbriis aureis utrinque 9—12 elongatis 2—3 mm. longis ornatae, terminali caeteris non vel vix validiore. Corollae flavae, marginales radiantibus. Achenia 4—4½ mm. longa, fusca, puberula, hilo barbata, papposa. Pappus 4½—5 mm. longus fuscescens.

Habitat in Romania in regione septentrionali Dobrogeae. In limitibus agrorum et ad viam agrestem a monasterio Cocosense versus pagum Nicolîţel ducentem. Legi inter parentes die 30. Jul. a. 1911.

Dicata in honorem doctoris AMBROSI CHETIAN, directoris gymnasii.

WAGNER JÁNOS igazgató úr e növényre a következő megjegyzést tette: «A nagy, széles pikkely, a nagy félholdas, szélén fehér függelék, a sárga vagy szenyes szín stb. okvetlen a *C. salomitana* VIS. hatása. A függelék formája csúcsa felé, sötétsége, kivált fejletlen fészkeken, a szabályos rojtozottság okvetlen «*Scabiosa*» alaktól van. Tehát *C. salomitana* VIS. és a *spinulosa* ROCH. szelidebb, a *Fritschii* felé eső alakja». E növényre még a következő megjegyzéseim vannak. Levelei a *Centaurea* Orientales és *Lopholoma* csoportjának leveleit utánozza.

Herr Director WAGNER schrieb mir zu dieser Pflanze folgende Bemerkung: «Die grossen, breiten Schuppen, das grosse, halbmondförmige, am Rande weisse Anhängsel weist unbedingt auf den Einfluss der *C. salomitana* hin. Die Form des Anhängels, die gegen die Spitze zu dunkle Farbe, besonders an noch unentwickelten Köpfchen, die regelmässige Bewimperung stammt aber sicher von einer *C. «Scabiosa»*-Form. Also *C. salomitana* VIS. × mit einer zahmeren, gegen *C. Fritschii* hinneigende Form der *C. spinulosa* ROCH. Ich habe noch folgendes hinzuzufügen.

A fészkek nagyságában, a fészkepikkelyek színében sok hasonlatot mutat a *C. orientalis* L. f. *macrolepis* F. et M.-hez, de eltér ettől egyebek között abban is, hogy a függelékek a fészkepikkelyeket nem takarják el teljesen. Ez utolsó tulajdonságában a *C. Perlakyana* BORB.-hoz közeledik, de ettől, valamint az előbbitől lényegesen elüt abban, hogy a pikkelyei nagyok és szélesek, továbbá a külső és középső függelékek nem fusca-k, hanem sárgák és végül a *C. Chetiani* virágai állandóan sárga színűek, nem pedig kis mértékben biborszínűek, mint a *C. Perlakyana*-nál. HAYEK: *Cent. Arten Oesterreich-Ungarn* cz. m. 59. lapján a *C. Perlakyana* rojtjait 3—5 mm.-re becsüli, de M. N. M.-ban PERLAKY-tól gyűjtött példányon a függelékek rojtjai jóval rövidebbek, mint a *C. Chetiani*-nál, habár ennek a rojtjai csak 2—3 mm. hosszúak. Tehát a *C. Chetiani* a függelékek hosszabb rojtjaiban is eltér a *C. Perlakyana*-tól.

A *spinulosa* × *orientalis* csoportbeli hibridektől eltér abban, hogy a levelek alakja, színe más, nem molyhosak, a fészkepikkelyek más alkatuak, végső tövistük is hiányzik stb.

Die Blätter ähneln jenen der *C. orientalis* und jenen der «*Lopholomae*»-Gruppe. In der Grösse der Köpfchen und Farbe der Schuppen ist sie der *C. orientalis* f. *macrolepis* F. M. ähnlich, sie weicht jedoch von dieser u. a. dadurch ab, dass die Anhängsel die Schuppen nicht ganz verdecken. In dieser Beziehung nähert sich die Pflanze der *C. Perlakyana* BORB., doch ist sie von dieser wesentlich dadurch verschieden, dass ihre Schuppen gross und breit und dass die mittleren und äusseren Anhängsel nicht bräunlich, sondern gelb sind; endlich sind die Blüten der *C. Chetiani* immer gelb und nicht teilweise ins Rötliche spielend, wie bei *C. Perlakyana*. HAYEK (*Cent. Art. Oest. Ung.* 59) sagt, dass letztere 3—5 mm. lange Fransen habe; doch sind sie an einem von PERLAKY selbst gesammelten und im Herbar des National-Museums in Budapest liegenden Exemplare viel kürzer als bei *C. Chetiani*, obwohl sie bei dieser nur 2—3 mm. messen. *C. Chetiani* unterscheidet sich also von *C. Perlakyana* auch durch die längeren Anhängselfransen.

Von den *spinulosa* × *orientalis*-Hybriden ist sie durch Form und Farbe der Blätter, die auch nicht flaumig sind, durch Form der Schuppenanhängsel und das Fehlen des Enddörnchens etc. verschieden.

C. spinulosa ROCH. Ad marg. agror. in Dobrogea, Moldavia Muntenia.

C. spinulosa ROCH. f. *versiccensis* WAGNER. In collibus aridis prope pagum Gura-Văei.

C. scabiosa L. In pascuis prope oppidum Peatra-Neamt, et Dorohoi.

C. scabiosa L. f. *integrifolia* GAUD. In pascuis pr. opp. Dorohoi.

C. scabiosa L. f. *silesiaca* BORB. Ad marg. agror. prope oppidum Bacău.

C. stereophylla BESS. Ad marg. agror. in Dobrogea.

C. stereophylla BESS. f. *armata* Gugl. Dobrogea: Balabancea, Babadag.

Centaurea Brandzae PRODAN.

C. stereophylla BESS. × *spinulosa* ROCH.

Perennis. Caulis 1 m. altus erectus vel prostratus, angulatus, sulcatus, scaber, paulo arachnoideo-tomentosus, infra medium in ramos divisus, ramis rigidis 8–26 cm. longis, multicephalis. Folia basalia petiolata saepe interrupte pinnati-partita vel pinnatifida, segmentis lanceolatis integris vel dentatis, obtusiusculis, cartilagineo-mucronatis; caulina inferiora breviter petiolata, pinnatipartita, media sessilia pinnatipartita, lobis lanceolatis integris vel 1–2 dentatis obtusiusculis cartilagineo mucronatis, lobo terminali in foliis mediis et superioribus longe producto, superiora lanceolata integra vel minus partita. Folia omnia viridia, ad marginem scabra, utrinque setulis minimis aspera, rarissime plus minusve arachnoideo-tomentosa. Capitula ovato-globosa, ca 18–20 mm. longa et 15 mm. lata. Squamae anthodii pallide virides, nervoso-striatae, glabrae vel exteriores sparsim farinaceo-tomentosae. Appendices serierum exteriorum pectinato-fimbriatae, fimbriis albis vel luteis mediae in spinam erectam ca 5 mm. longam, ad basim dilatatam productae, pectinato-fimbriatae, fimbriis luteis vel fuscis, serierum intimarum fuscae, scariosae, orbiculares vel deltoideae, pectinato-fimbriatae, vel lacerae (non integrae vel parum lacerae sicut in *C. stereophylla*). In appendicibus margo niger deest. Corollae rubrolilacinae, marginales radiantes. Achenia 4–5 mm. longa fusca vel atra. Pappus fructu paullo brevior.

Habitat in Romania, in regione septentrionali Dobrogeae. In fruticosis graminosisque inter pagum Balabancea et Ortachioi ad marginem viae apud exitum pagi Balabancea. Legi inter parentes die 18 Jul. a. 1911. In memoriam divi DOCTORIS D. BRANDZA dicavi.

A két főfaj jellegeit egyestí. Termetében, a levelek szélesebb szabdaltságában, és az egész növény + pókhálós molyhosszágában, továbbá a pikkelyek alakja, a fekete szegély teljes hiánya, az alsó és középső pikkelyekből kinyúló tövisnek alapja felé való kiszélesedése, végül a virágok vörös

Vereinigt die Merkmale der zwei Stammarten. Im Wuchse, breiteren Zuschnitte der Blattsegmente, mehr minder reichlicher spinnwebig-flockiger Bekleidung, dann in der Form der Schuppen, im Mangel des schwarzen Schuppenrandes, in der Verbreiterung des aus den unteren und mittleren Schuppen

lilás színe a *C. stereophylla* BESS.-hez állítják.

Különbözik a *C. stereophylla* BESS.-től nagyobb fészke, a külső és középső pikkelyek 4—5 mm. hosszú tövisnyúlványa által, továbbá a középső pikkelyek felett levő pikkelyek hártvás függelékei finomabb és füstös színében. A rojtok hossza, nagyobb száma, de különösen a rongyoltan és hosszan rojtozott belső függelékek hártvái a *C. spinulosa* ROCH.-hez állítják. A *C. stereophylla* BESS. belső pikkelyeinek függelékei vagy épek vagy kevésbé szabálytalanul rongyoltak, rojtjai pedig rövidek. Egy szóval az összes pikkelyek függelékei inkább a *C. spinulosa*-hoz húznak úgy színben, mint a mélyebben való rojtozottságban, mert, mint előbb említve volt, a *C. stereophylla*-nál a felső pikkelyek függelékei szélesek és alig vagy kevésbé rojtozottak, addig az új hibridnél a hártva keskenyebb lesz, mivel a rojtozottság mélyebb. Kaszatja, mely körülb. 4—5 mm. hosszú, alakra megegyezik a *stereophylla* kaszatjával, de valamivel szélesebb; bóbítája rövidebb a kaszatnál.

hervorragenden Dornes gegen seine Basis, endlich in der rötlichen Lila-Farbe der Blüten gleicht sie der *C. stereophylla* BESS., ist von ihr aber verschieden durch grössere Köpfchen, 4—5 mm lange dornartige Fortsätze der äusseren und mittleren Schuppen und die feineren und rauchbraunen, häutigen Anhängsel der oberen Schuppen. Die Länge und grössere Zahl der Wimpern, besonders aber die zerfetzten und lang zerschlitzten Membranen der inneren Schuppenanhängsel nähern sie der *C. spinulosa* ROCH. Die Anhängsel der inneren Schuppen sind bei *C. stereophylla* entweder ganzrandig, oder weniger unregelmässig zerfetzt, die Wimpern aber kurz. Kurz, alle Schuppenanhängsel nähern sich der Form, wie man sie bei *C. spinulosa* sieht, sowohl in Bezug auf Farbe als auf die Länge der Wimpern; wie bereits erwähnt, sind die Anhängsel bei *C. stereophylla* breit und nicht oder kaum zerfrant, bei dem neuen Bastard aber wird der häutige Rand, weil die Zerfransung tiefer greift, schmaler. Die Frucht, welche 4—5 mm lang ist, ist der Form nach jener der *C. stereophylla* ähnlich, nur etwas breiter; der Pappus ist kürzer als die Achäne.

Centaurea Grecescui PRODAN.

C. stereophylla BESS. × *orientalis* L.

Syn: *C. orientalis* × *C. stereophylla* GRECESCU in Consp. Fl. Romăniei sol. nomen. p. 343. Z. C. PANTU Rev. Nat.

Perennis. Caulis erectus vel prostratus (procumbens), angulatus, sulcatus, scaber, sparsim arachnoideo-tomentosus, in parte

superiore in ramos simplices vel iterum ramosos divisus. Folia basalia et caulina inferiora petiolata, pinnata vel pinnatifida, foliolis lanceolatis acutis, cartilagineo-mucronatis; caulina media et superiora sessilia, pinnatifida vel pinnatisecta, segmentis lanceolatis vel linearibus, acutis cartilagineo-mucronatis, lobo terminali longe producto, summa minus partita. Folia omnia viridia, ad marginem et in lamina utraque setulis minimis aspera. Capitula ovata, cca 16—18 mm. longa et 12—14 mm. lata. Squamae anthodii pallide virides, appendicibus non obtectae. Appendices serierum exteriorum et mediarum ovato-triangulares, bruneae vel flavo-bruneae, in mediis 5 mm. longae et ad basim 3 mm. latae, pectinato-fimbriatae; fimbriis pallide flavis, longis ut in *C. stereophylla*; terminali saepe validiore in spinulam brevem flavam vel bruneam producta, serierum interiorum flavae vel saepe macula centrali brunea pictae scariosae orbiculares vel ovatae margine lacerae. Corollae sulfureae, pallide flavae, vel lilacino-fuscae, marginales radiantes. Achenia cca 4—5 mm. longa, fusca, pilosula, umbilico barbata, papposa. Pappus cca 3 mm. longus fuscescens.

Habitat in Romania in regione septentrionali Dobrogeae. Ad vias agrorum inter Balabancea et Hamcearca, deinde ad viam, quae a pago Babadag Gavgagiam ducit ad marginem silvae Babadagensis. Legi inter parentes die 24 Jul. a. 1911. In memoriam divi DOCTORIS D. GRECESCU dicavi.

Termete, a levelek alakja és utolsó szeletüknek hosszúsága, a fészkek alakja s nagysága, továbbá a külső és középső fészkek pikkelyekhártványainak ovális háromszög alakja s rövid tövisben való végződése, végül a pikkelyeket el nem takaró hártványja a *C. stereophylla*-hoz állítják.

A *C. orientalis*-ből megtartotta a következő jellemvonásokat. A fészkek pikkelyek függeléke — nem kemény mint a *C. stereophylla*-é hanem mindjobban meghártványosodik s ezen hártvány a fészkek alapjától kezdve a legfelső pikkelyekig folyton nőnek. A legfelső pikkelyek függelékei sárgák, oválisak és csücsükön szabályosan rongyolt szélűek. Virágai lehetnek kénszínsárgák, lilásszennesek vagy sárgásfehérek.

Dem Wuchse, der Blattform, Länge des Endsegmentes, Köpfchenform und Dimension nach stellt sie der *C. stereophylla* zunächst, von welcher sie auch die ovaldreieckige Form der häutigen Anhängsel der äusseren und mittleren Schuppen und den kurzen Enddorn der Anhängsel hat; auch verdecken die häutigen Anhängsel die Schuppen nicht ebenso, wie bei der genannten Art. Von *C. orientalis* hingegen hat sie die weicheren (nicht hart wie bei *C. stereophylla*) und sich immer mehr membranartig verdünnenden Anhängselgeerbt: diese Membranen nehmen vom Grunde der Köpfchen bis zu den obersten Schuppen an Grösse zu. Die Anhängsel der obersten Schuppen sind gelb, oval und am Rande regelmässig

zerschlitzt. Die Blüten sind schwefelgelb bis schmutziggelblich-lilafarben oder gelblich-weiss.

***Centaurea Popovici-Hatzegi* PRODAN**

C. stereophylla BESS $\times$ *C. salonitana* VIS.

Perennis. Caulis erectus, vel basi ascendens, 60—80 cm. altus, angulato-sulcatus, scaber, sparsim cano-tomentosus, a parte inferiore valde ramosus, ramis elongatis ca. 30—35 cm. longis, erecto-patentibus, simplicibus vel iterum ramosis; rami laterales cauli aequilongi vel eum saepe superantes. Folia inferiora et media pinnatifida, vel integra, segmentis integris utrinque 2—3, ovato-vel obovato-lanceolatis cartilagineo-mucronatis; superiora lanceolata, integra. Folia omnia rigida margine setulis minimis aspera et imprimis in pagina inferiore scabra. Capitula ca. 15—17 mm. longa, 12—13 mm. lata, ovata-subglobosa, eis *C. stereophyllae* similia. Squamae pallide virides, enervae vel inconspicue nervosae, lucidae, ovatae vel lineari-ovatae obtusae, Appendices squamarum intimarum orbiculares, bruneae, pectinato-lacerae, mediarum in acumen triangulare vel in membranam scariosam spinigeram productae, caeterum bruneae, ungues non obtegentes, margine parum decurrentes, breviter pectinato-ciliatae, obtusae vel imprimis exteriores apice in acumen bruneum subulatum ca. 3—4 mm. longum ad basim ciliis parvis auctum productae. Corollae sulfureae, vel pallidae, marginales modice radiantes. Achenia 4 mm. longa, puberula, umbilico barbata, papposa. Pappus $1\frac{1}{2}$ —2 mm. longus.

Habitat in Romania in regione septentrionali Dobrogeae. Ad vias agrorum inter Balabancea et Hamcearca nec non inter Ortachioi et Catalioi. Legi inter parentes die 20 Jul. a. 1911. Haec planta nova in honorem DOCTORIS V. POPOVICI-HATZEG sub-directoris instituti geologici Romaniae dicata.

A *Centaureae Popovici-Hatzegi* középhelyet foglal el a *C. stereophylla* és *C. salonitana* között. A *C. stereophylla*-tól kölesönözte termetét, a fészkek alakját és nagyságát, a fészkepikkelyek barnás függelékét, a kaszat és a bóbíta nagyságát.

A *C. salonitana* befolyása mutatkozik az alsó levelek $\pm$ szabdaltságában, az alsó fészkepikkelyek tojásdad alakjában, továbbá a függelékek keskenyen lefutó ciliás szegélyében, ezen-

Centaurea Popovici-Hatzegi, nimmt eine Mittelstellung zwischen *C. stereophylla* und *salonitana* ein. Vor ersterer hat sie Tracht, Form u. Dimension des Köpfchens, das bräunliche Anhängsel der Köpfchenschuppen, Grösse der Achaene und des Pappus.

Der Einfluss von *C. salonitana* ist an der mehrminder tiefen Teilung der Blätter, der eiförmigen Form der unteren Köpfchenschuppen, dann an dem schmal herablaufenden.

kívül a tompa külső fészekpikkelyek tetejéből kiemelkedő 3—4 mm. hosszú fokozatosan keskenyedő tövisszerű nyujtványban. Kénsárga vagy halvány-sárga virágjai szintén töle erednek.

C. orientalis L. In regione septentrionali Dobrogeae.

C. orientalis L. f. *macrolepis* F. et M. Ibidem.

Centaurea Mrazeci PRODAN.

C. orientalis L. f. *macrolepis* F. et M. × *C. spinulosa* ROCH.

Perennis. Caulis erectus, strictus ad 1 m. altus, angulatus, sparsim arachnoideo-tomentosus, ad angulos paullum scaber, ad medium in ramos paucos simplices vel iterum ramosos divisus. Folia basalia et caulina inferiora petiolata, pinnata, foliolis lanceolatis integris pinnatilobis, pinnatipartitis vel pinnatisectis, cartilagineo-mucronatis, caulina media et superiora sessilia, pinnatisecta lobo terminali longe producto; suprema saepe integra lanceolata. Folia omnia viridia, margine et lamina utraque scabra. Capitula ovato-globosa, ca. 20 mm longa, 15 mm lata. Squamae anthodii pallide virides, inconspicue striatae, glabrae vel exteriores sparsim farinaceo-tomentosae, appendicibus partim vel fere omnia obtectae. Appendices squamarum intimarum flavae, scariosae, orbiculares, margine pectinatofimbriatae. In seriebus ceteris triangulari-lanceolatae et in spinam productae. Apex cum spina ca. 10 mm longus, bruneus, ad marginem remote pectinato-fimbriatus; fimbriis flavescentibus, utrinque 7—8, ca. 4 mm longis. Corollae flavae, marginales radiantis. Achenia 3—4 mm longa. Pappus 5 mm longus.

Habitat in Romania in regione septentrionali Dobrogeae. In locis graminosis ad viam a pago Babadag ad Gavgagiam ducentem ad marginem silvae Babadagenis. Legi inter parentes die 25. Jul. a. 1911. Haec planta nova in honorem L. MRAZEC directoris instituti geologici Romaniae dicata.

Termetére, levélzetére és a fészek alakjára nézve hasonlít a *C. spinulosa*-hoz. Eltér azonban tőle abban, hogy a felső fészekpikkelyek hártványai, valamint az alatta levőké is sárga színűek; sárgásak az összes fészekpikkelyek rojtjai is. E tulajdonságai a *C. neglecta* Bess. non SCHOTT (*C. spi-*

gewimperten Anhängselrand, endlich aber an dem aus dem stumpfen Rande der äusseren Schuppen hervorragenden 3—4 mm langen, allmählig verjüngten dornartigen Fortsatz zu erkennen. Die schwefel- oder blassgelbe Blütenfarbe stammt auch von dieser Stammart her.

Im Wuchse, in der Beblätterung und Form der Köpfechen ist sie der *C. spinulosa* ähnlich, weicht aber durch die häutigen Membranen der oberen Köpfechenschuppen u. gelbe Farbe derselben ab. Auch die Fransen sämtlicher Anhängsel sind gelb. Durch diese Merkmale nähert sie sich der *C.*

nulosa ROCH. × *orientalis* L.)-hoz teszik hasonlóvá, de ettől, valamint a *C. spinulosa*-tól feltűnően különbözik abban, hogy a külső és középső fészekpikkelyeknél a gesztenye-barna függelékeknek tövisben megnyult, 10 mm hosszú, lándzsás-háromszög alakjuk van. Továbbá a fészek tövén levő függelékek a pikkelyeket részben vagy egészben eltakarják.

A függelékek fentemlített megnyult lándzsás-háromszög alakja, rojtjainak elhelyezkedése és a virág sárga színe a *C. orientalis* L. f. *macrolepis* F. et M.-tól származnak. A rostjai gyérek és 4 mm hosszúak.

neglecta BESS. non SCHOTT (*C. spinulosa* × *orientalis*): doch ist sie von dieser, sowie von *C. spinulosa* auffallend verschieden dadurch, dass die äusseren und mittleren Schuppen ein kastanienbraunes in eine Dornenspitze endigendes, verlängertes, 10 mm langes, lanzettlich-dreieckiges Anhängsel haben. Auch verdecken die Anhängsel am Grunde der Köpfchen die Schuppen teilweise oder auch gänzlich. Die erwähnten verlängerten dreieckig-lanzettlichen Anhängsel, die Anordnung der Wimpern und die gelbe Farbe der Blüten ist dem Einflusse der *C. orientalis* f. *macrolepis* zuzuschreiben. Die Wimpern der Anhängsel sind spärlich und 4 mm lang.

- C. napulifera* ROCH. In montibus, desertisque apricis inter pagum Cerna et Tiganca.
C. jurineifolia BOISS. In regione septentrionali Dobrogeae.
C. varnensis VELEN. Ad marg. viar. inter Baschioi et Tulcea.
C. pallida FRIV. In regione septentrionali Dobrogeae. In declivibus graminosis aridisque inter marginem silvae Babadagensis et pagum Gavgagia.
C. Kanitziana JANKA. In regione septentrionali Dobrogeae: Măcin, Cerna, Nicolifel. Issacea, Babadag, Tulcea etc.

Centaurea Kanitziana JANKA.

f. *scopaeformis* PRODAN.

Rami valde abbreviati, capitulis valde numerosis, parvis circa 6—3 mm; ceterum capitulum ut in typo. Habitu scopaeformi.

Habitat in Romania, in regione septentrionali Dobrogeae cum typo, in locis aridis inter monasterium Cocoș et pagum Issacea. Legi die 30 Jul. a. 1911.

- C. micranthos* GMEL. In pascuis, ad marg. viar.: Bacău, Dorohoi, Peatra-Neamț; Sinaia, Predeal; Vêrciorova, Gura-Văei.
C. micranthos GMEL. f. *scopaeformis* J. WAGN. Ad marg. viar. inter Vêrciorova et Gura-Văei.
C. rhenana BOR. In Dobrogea prope oppidum Cernavoda. In

Moldavia pr. opp. Dorohoi forma ad *C. calvescentem* PAUČ. vergens.

C. pseudo-rhenana GUGL. In Dobrogea pr. opp. Cernavoda, Măcin, Greci etc.

C. arenaria MB. In Dobrogea pr. opp. Constanța, Măcin, Greci etc.

Centaurea Enculescui WAGNER et PRODAN.

C. arenaria M. B. × *C. Kanitziana* JANKA.

Caulis erectus, ad 40—60 cm. altus, cano-tomentosus, in parte inferiore sulcatus, in parte superiore, ubi rami oriuntur, angulatus, ad angulos scaber, infra vel saepe supra medium paniculato-ramosus ramis elongatis (16—22 cm), virgatis, plerumque simplicibus vel iterum in parte $\frac{1}{3}$ ramosis. Folia basalia et caulina inferiora petiolata, bipinnati-partita, media et superiora sessilia, pinnatipartita, segmentis integris rarius dentatis, lineari-lanceolatis, suprema saepe linearia integerrima vel basi dentata. Folia omnia ad marginem et pagina inferiore setulis minimis scabra, canescenti-tomentosa. Capitula cylindrico-ovata, ca. 9—10 mm longa et 6—7 mm lata. Squamae anthodii pallide flavescenti-virides, vel lilacino-sordidae, lilacino nervoso-striatae, appendicibus non obtectae. Appendices seriei intimae squamarum elongatae, lineari-lanceolatae scariosae, macula brunea notatae, appendices serierum exteriorum apice in acumen bruneum subulatum vel aristato-setaceum productae, sub acumine lacerato-fimbriatae, fimbriis albidis elongatis, 3—4 inferioribus utrinque confluentibus, infra fimbrias utrinque auricula scariosa pellucida praeditae. Corollae roseae, marginales radiantae. Achenia $2\frac{1}{2}$ —3 mm longa, pappus $1\frac{1}{2}$ mm longus.

Habitat in Romania in regione septentrionali Dobrogeae. In limitibus agrorum et ad viam agrestem inter pagum Măcin et Greci. Legi inter parentes die. 5 Jul. a. 1911. In honorem P. ENCULESCU assistentis instituti geologici Romaniae dicata.

A *C. arenaria*-tól kölesönözte bokros és a *C. Kanitziana*-nál erősebb termetét, molyhosságát, levelek hosszát és szélességét, továbbá a fészkek nagyságát, a fészekpikkelyek függelékének rongyoltan ciliás szélét, tövükön levő hártványfülét, a belső pikkelyek fehér áttetsző és hegye felé növekedő hártványját.

A *C. Kanitziana* befolyása mutatkozik a szár felső részének elágazásában és ágainak hosszában, a fészekpikkelyek-

Diese Pflanze hat den buschigen Wuchs, welcher kräftiger ist, als jener der *C. Kanitziana*, die flaumige Bekleidung, Länge und Breite der Blätter, Grösse der Köpfchen, den zerfetzt-wimperigen Rand der Schuppenanhängsel, die häutigen Ohrchen am Grunde derselben und die weisse, durchsichtige und gegen die Spitze hin zunehmende Membran der inneren Schuppenanhängsel von *C. arenaria* geerbt; auf den Einfluss von

nek a fészkek alapjától kezdődő és folyton hegyesedő barna függelékében és ennek ár vagy tövisesszáлка alakú nyujtványában, mely a pikkelyeknek harmadrészét foglalja el. Sziintén a *C. Kanitziana*-tól származnak a fészkepikkelyek lilás erezete, a függelékek rojtjainak hossza és fehér színe.

C. Kanitziana weist die Art und Weise der Verzweigung des oberen Teiles des Stengels, die Länge der Zweige, die Form der braunen und vom Grunde an bis zur Spitze verjüngten Schuppenanhängsel, welche in eine pfriemen- oder dornartige Spitze auslaufen, die etwa ein Drittel der Schuppenlänge erreicht, hin. Von letzterer Art stammt auch die lilafarbige Nervatur der Schuppen und die Länge und weisse Farbe der Cilien her.

C. diffusa LAM. In regione meridionali et sept. Dobrogeae.

Centaurea Simonescui WAGNER et PRODAN.

C. diffusa LAM. × *micranthos* GMEL.

Caulis erectus, angulatus, ad angulos scaber, infra medium paniculato-ramosus, ramis divaricato ramulosis. Folia basalia petiolata, bipinnatifartita vel pinnatifartita segmentis lanceolatis, cartilagineo-mucronatis; folia caulina sessilia, pinnatifida, segmentis lanceolatis mucronatis, suprema saepe lanceolata integerrima. Folia omnia in pagina superiore rugoso-punctata. ad marginem et in pagina inferiore setulis minimis aspera, viridia. Capitula ovato-cilindracea, 10 mm longa, 6 mm lata. Squamae anthodii pallide virides, latae, nervoso-striatae. Appendices seriei intimae scariosae, ovatae, mucronatae, ceterarum serierum pallide stramineae, triangulari-lanceolatae, in spinam subulatam 1—(2) mm longam productae, pectinato-fimbriatae, fimbriis utrinque 4—6, albis 1—2 mm longis rigidis paucispinosis. Corollae roseae. marginales radiantés. Achenia 2½—3 mm longa, puberula, papposa. Pappus albidus 1(—1½) mm longus.

Habitat in Romania in regione meridionali Dobrogeae. In collibus prope oppidum Cernavoda: solo loess. Legi inter parentes die 15 Jul. a. 1910. In honorem prof. univers. Jasiensis. J. SIMONESCU dicata.

Az új hibrid a *Cent. diffusa*-hoz áll közelebb, amelytől a következő jellemvonásokat kölcsönözte: Termetét, a levelek szabdaltságát, a fészkepikkelyek függelékének szálamaszsárga színét, 1—(2) mm hosszú tövisét, rojtjainak ritkább el-

Dieser neue Bastard steht näher der *C. diffusa*, von welcher sie den Wuchs, Zuschnitt der Blätter, die gelbe Farbe der Schuppenanhängsel, den 1—(2) mm langen Enddorn, schütterte Anordnung, Steifheit, Länge und weisse Farbe der

helyezését, merevségét, fehér színét, hosszát.

C. micranthos befolyása mutatkozik a kevésbé ágas szárbán, a fészkek nagyságában, alakjában, a szélesebb fészkek-pikkelyekben, a függelékek rojtjai ak számában (4—6), végül a kaszat pelyhességében és 1 (—1¹/₂) mm hosszú bóbítájában. A levelek színe zöld.

Wimpern geerbt hat. Der Einfluss der *C. micranthos* is an den weniger reich verzweigten Stengeln, an der Grösse der Köpfchen, Breite der Schuppen, Zahl der Anhängsel-Wimpern (4—6), endlich an der flaumigen Behaarung der Achenen und dem 1—(1¹/₂) mm langen Pappus zu erkennen. Die Farbe der Blätter ist grün.

Centaurea Moisili PRODAN

C. diffusa LAM × *jurineifolia* BOISS.

Radix fusiformis. Caulis erectus, angulatus, ad angulos scabriusculus, a parte inferiore paniculato-ramosus, ramis divaricato-ramulosis (ut in *C. diffusa*), vel caulis jam infra medium paniculato-ramosus, ramis simplicibus vel iterum ramulosis (ut in *C. jurineifolia*); lanato vel cano-tomentosus. Folia valde variabilia. Folia basalia et caulina media pinnata vel pinnatifida lobis ellipticis vel lanceolatis, integerrimis vel partitis, superiora integerrima repando-dentata vel pinnatifida, lobis lanceolatis integerrimis vel paucidentatis mucronatis, suprema elliptica lanceolata indivisa. Folia omnia lanata vel canotomentosa. Capitula ovato-cylindracea, ca. 10 mm longa et 5—6 mm lata. Squamae anthodii pallide virides, nervoso-striatae, glabrae vel parce tomentosae. Appendices seriei intimae scariosae, ovatae, mucronatae, caeterarum serierum pallide stramineae vel macula pallide brunea notatae, triangulares, in spinam subulatum 1—2 (—3) mm longam productae, pectinato-fimbriatae, fimbriis utrinque 3—5 (—6) stramineis vel pallide bruneis paucispinis. Corollae roseae vel albae, marginales vix radiantis. Achenia 2¹/₂ mm longa, fuscescentia, glabra, epapposa vel brevissime papposa.

Habitat in Romania in regione septentrionali Dobrogeae. Ad marginem viae inter Baschioi et Tulcea. In declivibus graminosis aridisque inter marginem silvae Babadagensis et pagum Gavgagia. In graminosis prope monast. Cocosense. Legi inter parentes die 20. 25. 30 Jul. a. 1911. In honorem am. prof. CONSTANTIN MOISIL dicata.

Jellegei a két tőfajtól vont határok között erősen változnak. A *diffusa*-tól örökölte bokros termetét, a fészkek kisebb alakját és némely fészkepikkelyfüggelékének szalmaszín-sárga színét, szúrós tövisben

Die Merkmale dieses Bastardes schwanken zwischen jenen der zwei Stammarten. Von *C. diffusa* hat er den buschigen Wuchs, die kleineren Köpfchen, die strohgelbe Farbe der Anhängsel einiger Schuppen,

való végződést és kevésbé sugárzó szélső virágait.

A *C. jurineifolia* behatása mutatkozik a kevésbé ágas és vastagabb szárban, mely inkább felső részében ágazik el sűrűn, a levelek alakjában (különösen a felső leveleknél), továbbá a szár és a levelek fehér vagy szürke molyhosságában, végül a duzzadtabb fészekben és a fészekpikkelyek függelékének halványbarna színében. A virágai lehetnek fehérek vagy rózsaszínűek.

ihrer Dornenspitze und die weniger strahlenden Randblüthen. Der Einfluss von *C. jurineifolia* zeigt sich im dickereu u. doch weniger reich verzweigten Stengel, der vielmehr nur inu oberen Teile reichlicher Zweige trägt, in der Form (insbesondere der oberen) Blätter, dann in der weissen od grauen, flaumigen Bekleidung des Stengels und der Blätter, den dickeeren Köpfchen und in der blassbraunen Farbe der Schuppenanhängsel. Die Blüten sind weiss oder rosenfarbig.

C. pannonica (HEUFF.) Prope oppidum Jași, Dorohoi.

C. borsodensis J. WAGN. Ibidem.

C. carniolica HOST Ibidem.

C. Degeniana J. WAGN. In collibus prope pag. Gura-Văei.

C. Ajtayana J. WAGN. In collibus prope pag. Vêrciorova.

C. melanocalathia BORB. Prope Predeal.

C. Nyárádiana J. WAGN. Ibidem.

C. austriaca W. Peatra-Neamț, Căneni.

C. similata HAUSSKN. Pășcaui, Dorohoi, Jași: Căneni.

C. Erdneri J. WAGN. Predeal, Peatra-Neamț, Căneni.

C. pseudophrygia C. A. M. Ibidem.

C. nervosa WILLD. In alpinis Parângu.

C. devensis J. WAGN. Tirgu — Jiu.

C. stenolepis KERN. In regione septentrionali Dobrogeae, Vêrciorova, Gura-Văei.

A felsorolt *Centaurea*-k fâradságos revizióját WAGNER JÁNOS igazgató úr végezte, miért e helyen is hálás köszönetemet fejezem ki. Köszönettel tartozom továbbá DR. DEGEN ÁRPÁD, DR. FILARSZKY NÁNDOR egyet. m. tanár uraknak és DR. JÁVORKA SÁNDOR úrnak, a Magyar Nemzeti Múzeum örének azért a szivességükért, a mellyel irodalmi és herbariumi anyagokat rendelkezésemre boesátottak.

Die mühevolle Revision dieser *Centaureen* hat Herr Director JOH. WAGNER durchgeführt, weshalb ich ihm auch an dieser Stelle meinen aufrichtigsten Dank ausspreche. Ich schulde auch den Herren Dozenten DR. A. V. DEGEN und DR. N. FILARSZKY und Herrn Custos DR. S. JÁVORKA Dank für ihre Gefälligkeit, mit welcher sie mich bei meiner Arbeit durch Vermittlung von Literatur- und Herbarmaterial unterstützt haben.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1912

Band/Volume: [11](#)

Autor(en)/Author(s): Prodan Gyula (Julius)

Artikel/Article: [Centaureae novae et rariae Romaniae. 260-273](#)